

Nr 192.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående tilläggs-pension åt f. d. läroverksadjunkten J. J. Ekegren; given Stockholms slott den 25 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Majestäts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson yttrar härefter:

Hos Kungl. Maj:t har f. d. adjunkten vid samskolan i Askersund Jöns Jönsson Ekegren — med förmålan att statskontoret vid hans avskedstagande förvägrat honom att räkna sig till godo såsom tjänstår för pension de fem år, han tjänstgjort vid pedagogien i Simrishamn — anhållit, att Kungl. Maj:t måtte medgiva honom rätt att, i enlighet med skolöverstyrelsens förslag, räkna även berörda fem år såsom tjänstår och sålunda

Ang. tilläggs-
pension åt
f. d. läro-
verksadjunk-
ten J. J.
Ekegren

tillerkänna honom en pension av 3,760 kronor årligen vid avskedstagande eller, om denna hans ansökan ej kunde bifallas, Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen hemställa, att han måtte få tillgodoräkna sig ifrågavarande tjänstgöring även för pension.

Vid ansökningen äro fogade åtskilliga bilagor, av vilka, bland annat, framgår att sökanden, som är född den 1 augusti 1860 och således den 1 augusti 1925 uppnått föreskriven pensionsålder, under tiden från och med vårterminen 1894 till och med höstterminen 1898 tjänstgjort såsom extra lärare vid pedagogien i Simrishamn och att hans avlöning under nämnda tid utgått av kommunala medel, att sökanden genom beslut av 1909 års riksdag blivit berättigad att tillgodoräkna sig sagda tjänstgöring för uppflyttning i högre lönegrad såsom adjunkt vid samskolan i Askersund, att skolöverstyrelsen i utlåtande den 8 juli 1925 anfört, att konsekvensen syntes fordra, att sökanden finge tillgodoräkna sig nämnda tjänstgöring även för erhållande av statspension ävensom att han vid bifall härtill skulle kunna vid uppnåendet av pensionsåldern räkna sig till godo ett antal av 31 pensionsår och vara berättigad att då erhålla pension till ett belopp av 3,760 kronor, samt att statskontoret genom beslut den 6 augusti 1925 förklarar sökanden berättigad att från och med månaden näst efter den, vari avgång från tjänsten komme att äga rum, under sin återstående livstid åtnjuta avkortad pension till belopp av 3,040 kronor årligen.

Över ansökningen har skolöverstyrelsen den 1 september 1925 avgivit utlåtande och därvid anfört huvudsakligen följande:

Såsom framgår av det yttrande rörande sökandens pension, som av överstyrelsen avgavs till statskontoret den 8 juli 1925, förefinnes mellan det förordnande, som sökanden innehaft vid kommunala gymnasiet i Ystad läsåren 1901—1906, och det, som han innehaft vid den på delvis kommunal, delvis enskild bekostnad utvidgade pedagogien i Simrishamn kalenderåren 1894—1898, den skillnaden, att innehavaren av det förra förordnandet genom särskilda kungl. brev varit tillförsäkrad rätt att räkna sig sin tjänstgöring till godo, såsom om han varit anställd vid statens läroverk, under det att motsvarande rätt icke synes hava varit tillförsäkrad innehavaren av det senare förordnandet. Nu har statskontoret vid bestämmande av sökandens pension tydligen medräknat hans tjänstetid vid kommunala gymnasiet i Ystad men icke hans tjänstetid vid pedagogien i Simrishamn; och, såsom av det nyss anförda framgår, har statskontoret ägt fullt bärande grunder för ett dylikt förfarande.

Överstyrelsen skulle, såsom framgår av överstyrelsens ovannämnda utlåtande den 8 juli 1925, anse det med billigheten överensstämmande, att ifrågavarande tjänstgöring finge betraktas på samma sätt som med hänsyn till lönetur. Emellertid har riksdagen i sådana fall, då vid bestämmande av läroverkslärarens pension hänsyn ansetts böra tagas till annat arbete än stats-tjänst, icke ansett lämpligt, att detta skett i form av direkt tillgodoräkande av viss tjänstetid, utan i stället medgivit utgående av viss tilläggspension utöver det författningsenliga beloppet. Denna form torde därför böra komma till användning jämväl i nu förevarande fall. Och synes denna tilläggspension böra så beräknas, att sammanlagda beloppet av densamma och den enligt statskontorets beslut utgående pensionen blir lika med det belopp, vartill sökandens pension skulle uppgå, för den händelse han fått tillgodo-

räkna sig tjänstgöringen vid pedagogien i Simrishamn, eller 3.760 kronor om året.

Om dylik tilläggspension blir sökanden beviljad, torde emellertid på grund av § 2 mom. 2 i kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 280) med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer tvekan kunna uppstå, på vilket belopp den enligt sagda kungörelse utgående pensionsförhöjningen bör för sökanden beräknas. För undanröjande av denna tvekan vore det önskvärt, att riksdagen uttryckligen beviljade sökanden rätt till pensionsförhöjning, beräknad efter hela det nyssnämnda sammanlagda beloppet av 3,760 kronor.

Överstyrelsen slutar med att hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till Ekegren må utgå dels en årlig tilläggspension till sådant belopp, att sammanlagda beloppet av densamma och den pension, som av statskontoret blivit för Ekegren bestämd, uppgår till 3,760 kronor, dels pensionsförhöjning enligt kungörelsen nr 280/1925, beräknad å hela nyssnämnda sammanlagda belopp.

Vidare har *statskontoret* den 9 november 1925 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört:

Rätt föreligger för närvarande icke för statsanställd lärare att för pension tillgodoräkna tjänstgöring vid enskild eller kommunal läroanstalt, och de framställningar i enskilda fall, som i sådant avseende gjorts hos riksdagen, hava i allmänhet blivit av riksdagen avslagna (jfr statv. prop. 1914, 10 ht. p. 37 och prop. 37/1921). Endast i speciella undantagsfall har riksdagen beviljat dylik lärare tilläggspension utöver den, som tillkommit honom jämlikt civila pensionslagen, exempelvis när läraren utövat författarskap till skolornas tjänst (prop. 53/1917) eller när övergång till statstjänsten skett från en med pension förenad icke statlig befattning i undervisningsväsendets tjänst (prop. 128/1924).

Emellertid tillåter sig statskontoret erinra, att Kungl. Maj:t genom proposition nr 153 till 1925 års riksdag framlagt ett förslag till ny civil tjänstepensionslag, enligt vilket förslag (§ 18 mom. 3), bland annat, tjänsteman skulle kunna av Kungl. Maj:t förklaras berättigad att såsom tjänstår för pension tillgodoräkna intill två tredjedelar av den tid han utom statens tjänst utfört sådant arbete av direkt allmännyttig beskaffenhet, som kunde anses hava varit till särskilt gagn för hans arbete i statstjänst. Berörda del av Kungl. Maj:ts förslag föranledde icke någon erinran vid ärendets behandling i riksdagen.

Vid sådant förhållande och då anställning såsom lärare vid kommunalt eller enskilt läroverk måste betraktas såsom arbete av allmännyttig beskaffenhet, som är av gagn för motsvarande arbete i statens tjänst, torde frågan om tillgodoräkning av tjänstår för pension i sådana fall som det förevarande kunna anses hava kommit i ett nytt läge och möjlighet föreligga att av riksdagen utverka tilläggspension till skäligt belopp.

Sökandens tjänstgöring vid icke statliga läroanstalter omfattar $5\frac{1}{2}$ år. Därest två tredjedelar härav räknas såsom tjänstår för pension för honom, skulle han bliva berättigad till ytterligare pension, motsvarande 3 tjänstår. Sammanlagda antalet tjänstår skulle i sådant fall hava utgjort 28 och pensionen $\frac{28}{33} \cdot 4,000$ kronor, eller, efter föreskriven avrundning 3,400 kronor.

Skillnaden mellan detta belopp och den av statskontoret beviljade pensionen, 3,040 kronor, eller, uträknat, 360 kronor borde alltså i enlighet med vad ovan anförts utverkas såsom tilläggspension åt sökanden.

Därest sådan tilläggspension varder sökanden beviljad, kommer statskontoret att reglera hela den sökanden tillkommande pensionen i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen med bestämmelser om ny pension för vissa pensionärer den 18 juni 1925 (nr 280). Särskilt beslut om pensionsförhöjning vid den ifrågasatta tilläggspensionen bliver sålunda icke erforderligt.

Statskontoret hemställer, att Kungl. Maj:t i anledning av förevarande ansökning måtte genom proposition föreslå riksdagen medgiva, att Ekegren må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, från allmänna indragningsstaten uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande avkortad pension — en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 360 kronor.

Departementschefen.

På de skäl, som av myndigheterna anförts, anser jag mig böra tillstyrka, att tilläggspension beredes Ekegren. I fråga om dennas belopp ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att f. d. adjunkten vid samskolan i Askersund Jöns Jönsson Ekegren må från och med månaden näst efter den, under vilken avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — en tilläggspension å allmänna indragningsstaten till belopp av 360 kronor för år.

Till denna departementschefens av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall ävensom förordna, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. B. Hammar.